رویداد

قصه‌گویی، ابزار مهم ارتباط نسل‌ها

مدیرکل کانون پرورش فکری استان جزئیات بیست و دومین جشنواره قصه گویی را تشریح کرد

عکس: جواد کرمانی | شهرآرا

غزاله حسین‌پورا قصه و قصه‌دوستی انسان از روزگار غارنشینی تا امروز سخن تازه‌ای نیست. بشر همواره از شنیدن ماجرایی شگفت‌آور لذت می‌برده است و این تمایل تا امروز و عصر پرشتاب رایانه و ارتباطات مجازی در او باقی است. قصص در کلام آسمانی و روایت‌های معصومان و نیز در آثار فرهنگی و ادبی گذشتگان هم حضوری چشمگیر داشته‌است؛ چنان که می‌توان آثار شاخص و برجسته بسیاری را -مثلا شاهنامه فردوسی- در این باره نمونه آورد. در ایران امروز نیز اهمیت قصه و قصه‌گویی روزبه‌روز بیشتر روشن می‌شود. بیست‌ودومین جشنواره قصه‌گویی منطقه‌ای یکی از مصداق‌های آشکار شدن این اهمیت برای مسئولان فرهنگی است؛ برنامه‌ای که نشست خبری آن روز گذشته در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خراسان‌رضوی برگزار شد.

● قصه‌گویی در قرآن و روایات

در این نشست، مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان و مدیر اجرایی جشنواره منطقه ۴ کشور، ذات اقدس الهی را قصه‌گو و قصه‌نویس و از این‌رو جایگاه قصه را پراهمیت دانست. ابراهیم زره‌ساز این موضوع را در سیره و روایت‌های اهل بیت(ع) هم مشهود خواند و ادامه داد: فرهنگ محرم به‌علت دراماتیک بودن قصه عاشورا، به‌عنوان یک تراژدی بزرگ دهان‌به‌دهان چرخیده و به نسل امروز رسیده است. او شاهنامه فردوسی را نمونه برتر قصه‌گویی در فرهنگ کهن ایران معرفی کرد و قصه و قصه‌گویی را ابزاری مهم برای ارتباط نسل‌ها با یکدیگر برشمرد.

● آینده ساختنی است

زره‌ساز درباره شعار این دوره از جشنواره گفت: شعار جشنواره بیست‌ودوم قصه‌گویی، «آینده ساختنی است» انتخاب شد و تلاش کانون پرورش فکری بر این بود که بتوانیم از گذشته پرمحتوای خود الهام بگیریم تا آینده را زیبا بسازیم.

او روند جشنواره امسال را به‌صورت فرایندی در طول سال بیان کرد و توضیح داد: هم‌اکنون بیش از ۵۰۰۰ نفر در استان درحال قصه‌گویی برای کودکان و نوجوانان هستند. در مرحله استانی که در مهرماه برگزار کردیم، ۵۰نفر برگزیده شدند و درنهایت ۵نفر از آن‌ها توانستند به مرحله منطقه‌ای راه پیدا کنند.

جشنواره قصه‌گویی در ۲قالب «اجرای صحنه‌ای» که حداکثر زمان آن ۱۵دقیقه است و «۹۰ثانیه‌ای» که هر نفر ویدئوی خود را در مدت ۹۰ثانیه ضبط می‌کند و به دبیرخانه جشنواره می‌فرستد، برگزار می‌شود. مدیر اجرایی منطقه۴ ادامه داد: با همکاری خوبی که در مرحله فراخوان با شهرداری مشهد داشتیم، از بخش ۹۰ثانیه‌ای استقبال خیلی خوبی شد و حدود ۱۰۰۰اثر از هم‌استانی‌ها به جشنواره رسید. آثار در موضوعات «شهر من» که قصه زندگی در شهر مشهد است، «خبرنگاران» و «دفاع مقدس» است و در بخش شهر من و خبرنگاران ۶برگزیده و در بخش دفاع مقدس نیز ۳برگزیده خواهیم داشت.

به گفته زره‌ساز، در بخش صحنه‌ای حدود ۵۴۰اثر به جشنواره رسیده است که از استان خراسان‌رضوی، ۵نفر انتخاب شده‌اند. این استان در این جشنواره میزبان برگزیدگان استان‌های خراسان‌جنوبی، سیستان‌وبلوچستان، کرمان، یزد و هرمزگان خواهد بود که در تاریخ ۲۸ و ۲۹آبان به رقابت خواهند پرداخت. منتخبان بخش ۹۰ثانیه‌ای هم در آیین پایانی معرفی خواهند شد.

داوران جشنواره بیست‌ودوم، علی خانجانی، عباس جهانگیریان و رضا بابک هستند و داوران بخش ۹۰ثانیه و دفاع مقدس نیز، ازسوی نهاد متولی معرفی شده‌اند.

بنا به اعلام مدیرکل کانون در استان، بخش نهایی و اختتامیه جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی، پایان آذرماه در شب یلدا در تهران برگزار خواهد شد. او در ادامه گفت: بنا داریم در سال‌های آینده مرحله بین‌المللی جشنواره را هم در مشهد میزبانی کنیم.

● قصه در خدمت هویت تاریخی

کانون افزون بر این جشنواره نیز فعالیت‌هایی در حوزه قصه و قصه‌گویی دارد. مدیر اجرایی منطقه۴ جشنواره قصه‌گویی در پاسخ به یکی از خبرنگاران درباره همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با دیگر مراکز و نهادها گفت: همکاری‌های خوبی میان کانون و سازمان بهزیستی درحال شکل‌گیری است. همچنین ارتباط مؤثری با مهدهای کودک داریم. اتفاقی که در فضای بازیابی هویت تاریخی و سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش می‌افتد، همکاری سه‌جانبه میان آموزش‌وپرورش، شهرداری مشهد و کانون پرورش فکری است که در مرحله نهایی قرار دارد. در این‌باره، همکاران ما در کانون قصه‌هایی مرتبط با نسل امروز را با موضوع شاهنامه برای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی آماده کردند. حدود ۳۰قصه مؤثر در جلسات کارگروه‌های ویژه ۳نهاد مطرح شده است و کارشناسان در مدت ۲ماه و حدود ۵۰۰ساعت درباره آن صحبت کرده‌اند. قرار است این قصه‌ها به معلمان منتخب دوره ابتدایی برخی مدارس به‌صورت آزمایشی آموزش داده شود. در کنار آن، برخی ابزارها با موضوع قصه‌گویی در نظر گرفته شده است، مثل سرود و نمایش خلاق.

زره‌ساز در ادامه از همکاری دیگری، با بسیج خواهران سپاه امام‌رضا(ع)، به نام «جشنواره غنچه‌های امید» خبر داد که یکی از بخش‌های آن قصه‌گویی بوده است و خیلی از علاقه‌مندان قصه‌گویی در آن شرکت کرده‌اند.

بنا به اعلام او، انجمن قصه‌گویی استان خراسان‌رضوی نیز حدود ۲ماه پیش با حضور پرشور قصه‌گویان حرفه‌ای استان و مشهد تشکیل شده و کارهای ارزشمندی نیز تاکنون انجام داده است؛ برای نمونه، طی همکاری با بیمارستان اکبر، خیلی از پرستاران با همکاری انجمن قصه‌گویی در دوره‌های کوتاه‌مدت شرکت می‌کنند تا برای بچه‌ها داستان بگویند. همچنین کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان درحال پیگیری برای ثبت قصه‌های اصیل خراسان به میراث معنوی و ماندگار در کشور است.

● کتاب دغدغه کودکان و نوجوانان کانون است

مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان و مدیر اجرایی جشنواره منطقه ۴ کشور در پایان این نشست خبری اعلام کرد: باتوجه به ایام هفته کتاب، لازم به یادآوری است که نخستین درخواست کودکان و نوجوانان کشور در کانون پرورش فکری، کتاب است. با این حال ما هم‌اکنون حدود ۳۰هزار جلد کتاب عقب هستیم. باید به مرحله‌ای برسیم که احساس نیاز به کتاب در مخاطب به‌وجود بیاید و کانون توانسته است این امر را محقق سازد.

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان یکی از مراکز تأثیرگذار در فرهنگ مطالعه است و با افتخار می‌گویم اولویت اول برای بیش از ۳۰هزار عضو فعال و ۲۰۰هزار عضو ناپیوسته کانون، کتاب است. بنابراین در این زمینه نیازمند کمک مسئولان هستیم تا بتوانیم تعداد کتاب لازم را فراهم کنیم.

کتاب‌خوان

مشهد قدیم از رهگذر مثنوی

درباره دفتری از رضا افضلی، شاعر پیش‌کسوت مشهدی

گروه ادبیات و اندیشه| منظومه «مشهدی‌های قدیمی» دفتر شعری از رضا افضلی است. در این کتاب، شاعر پیش کسوت مشهدی کوشیده است تاریخچه شهری و فرهنگی و اجتماعی و تغییرات ۱۰۰سال گذشته مشهد را در قالب مثنوی ارائه دهد. به گفته افضلی، او در این منظومه طبق دیده‌ها و شنیده‌ها و پژوهش‌های خود، با یادآوری گذشته‌های دور شهر، به تغییرات و تحولات شهر مشهد اشاره کرده است. در بخش‌هایی از کتاب، شرح چگونگی سفرهای قدیم و شکل کاروان‌سراها و بازارها و ساختمان‌ها آورده شده است.

همچنین به مشاغل قدیمی و فراموش‌شده مانند نعل‌بندی، درشکه‌سازی، بش‌زنی، حلبی‌سازی، هیزم و زغال‌فروشی، نمدمالی، روغن‌گری، دلاکی، خون‌گیری، زالوفروشی، سقایی، رمالی، آیینه‌بینی، دعانویسی و نوع زندگی و آداب و رسوم ازیادرفته مشهدی‌ها پرداخته شده است.

سرگرمی‌هایی چون گل‌بازی، معرکه‌گیری، مارگیری، حقه‌بازی و زبان‌های فراساخته زرگری و لاتی و دیگر تفریحات مردم از دیگر موضوعاتی است که سراینده «مشهدی‌های قدیمی» به آن توجه کرده است.

به جز این‌ها می‌توان به فراوان شدن خودرو و پیدا شدن پیشه‌های نو و تبدیل شدن کاروان‌سرا به گاراژ و... اشاره کرد.

در این دفتر از هنر و فرهنگ نیز غفلت نشده و محافل هنرمندان مانند انجمن فرخ و کافه داش آقا و سینماهای خیابان ارگ وصف شده است.

کتاب بخشی نیز برای یادداشت‌ها دارد که در آن واژه‌ها و اصطلاحات و شعرها و آداب و رسوم مردم و بازی‌های کودکان در قدیم توضیح داده شده است و شخصیت‌ها به اختصار معرفی شده‌اند.

بیت‌های زیر، نمونه‌ای از منظومه مدنظر و توصیفی از نقالی در قهوه‌خانه‌های قدیم است:

به قلبِ قهوه‌خانه، پیر نقّال
به سر دستار دارد، بر کمر شال
فکنده از دو سو، موهای بسیار
که باشد نقره‌افشانی نگونسار
عصا زیر بغل، از نَقلِ خود مست
بکوبد ناگهان برهمِ کفِ دست
چنان تازد به میدانِ سخن گرم
که دل‌ها را کند در چنگِ خود نرم
سخن گوید ز مکرِ خیلِ نامرد
حدیثش نیست، غیر از قصه دردِ
به آوازی گهی زیر و گهی بم
بگوید قصه سهراب و رستم
سخن گوید ز رفتاری که تقدیر
کند با نوجوان و کودک و پیر
مجسم می‌کند، تیر و کمانی
به دستِ پرتوان پهلوانی
نشان گیرد عصایش را چو زوبین
به نامردان کند صد بار نفرین
پَرانَد گرز و زوبین را به پندار
توگویی هست خود در جنگِ اشرار
لبش را گاه سازد با زبان تر
سخن گوید ز برقِ تیغ و خنجر
چنان هر صحنه را سازد مُجسم
که گویی می‌رسد با رخش، رستم

«مشهدی‌های قدیمی» را انتشارات طنین قلم در حدود ۲۵۰ صفحه به چاپ رسانده است.

خبر

۲مشهدی نامزد نهایی جشنواره مدافعان حرم

نخستین جایزه کتاب سال سردار شهید حسین همدانی، امروز به برترین آثار در حوزه مدافعان حرم، در حوزه هنری تهران اهدا می‌شود. نکته‌ای که شاید برای مخاطبان ادب‌دوست مشهدی این جشنواره جالب توجه باشد، حضور ۲نویسنده مشهدی در جمع نامزدهای راه‌یافته به مرحله پایانی جایزه کتاب سال سردار شهید همدانی است. از میان ۱۹نامزدی که به گزارش مشرق برای رقابت در مرحله پایانی این جایزه ادبی معرفی شده‌اند، مهدی کفاش با کتاب «قرار مهنا» در بخش داستان و مستند داستانی جشنواره حضور یافته است. ناشر این کتاب انتشارات شهرستان ادب است. همچنین در بخش خاطره، نسرین پرک نویسنده کتاب «رؤیای بیداری» که خاطرات شفاهی زینب عارفی همسر شهید مدافع حرم مصطفی عارفی را دربرمی‌گیرد، به مرحله پایانی راه پیدا کرده است. این اثر را نشر ستاره‌ها به چاپ رسانده است. آیین معرفی برگزیدگان نخستین جایزه سردار شهید حسین همدانی (اولین دوره انتخاب کتاب مدافعان حرم) امروز دوشنبه ۲۷آبان‌ماه از ساعت ۱۵ در تالار سوره حوزه هنری برپا خواهد شد. سردار شهید حسین همدانی ۲۴آذر ۱۳۲۹ در آبادان زاده شد. او از بنیادگذاران سپاه همدان و کردستان بود. شهید همدانی از سال ۱۳۵۹ در جنگ ایران و عراق حضور یافت و ۱۶مهر ۱۳۹۴ در اطراف شهر حلب در سوریه در نبرد علیه نیروهای تکفیری به شهادت رسید.

دیدگاه

قاسمعلی فراست:

نگاهم به جامعه تغییر کرده است

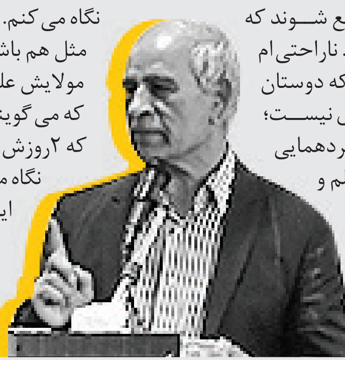

قاسمعلی فراست در آیین بزرگداشت خود از تغییر نگاهش به زمان نگارش رمان «نخل‌های بی‌سر» گفت. بر پایه گزارشی که ایبنا منتشر کرده است، این داستان‌نویس پس از صحبت‌های سخنرانان برنامه درباره او و جایگاه ادبی‌اش، گفت: من یک خوش‌حالی و یک ناراحتی دارم. خوش‌حالی‌ام از این است که بهانه‌ای شدم تا آدم‌های صاحب‌دل و اهل فکرِ اهل قلم، دور هم جمع شوند که این توفیق بزرگی است. ناراحتی‌ام هم این است که آنچنان که دوستان درباره من گفتند، خبری نیست؛ منتها می‌دانم که این گردهمایی برای ارزش گذاشتن به قلم و اهمیت‌دادن به اندیشه و کتاب است.

فراست در ادامه به تغییر روند فکری و اندیشگانی خود از زمان نوشتن رمان «نخل‌های بی‌سر» تا به حال اشاره و بیان کرد: آن زمانی که من نخل‌های بی‌سر را نوشتم و پای قضیه ایستادم، با افتخار این کار را کردم. چون انتخاب و دغدغه من بود و کمترین کار برای مردمی بود که جان و فرزندان خود را فدا می‌کردند، اما طبیعتا امروز تفکر من، تفکر دیگری است و به جامعه به شکل دیگری نگاه می‌کنم. چون اگر ۲روز فراست مثل هم باشد، مصداق فرمایش مولایش علی‌بن‌ابی‌طالب(ع) است که می‌گویند: وای به حال مسلمانی که ۲روزش مثل هم باشد. به هر حال نگاه من عوض شد و عقیده و ایمانم را با هیچ چیز عوض نمی‌کنم، حتی اگر این بزرگداشت‌ها برگزار نشود.

علی‌اصغر حداد:

تلاش می‌کنند آثار فارسی ترجمه نشود!

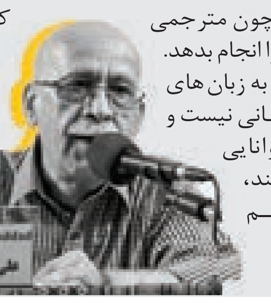

علی‌اصغر حداد معتقد است وزارت ارشاد به ترجمه و انتشار آثار از زبان فارسی به زبان‌های دیگر علاقه‌ای ندارد.

این مترجم ادبیات آلمانی‌زبان در گفت‌وگو با ایسنا، درباره وضعیت ترجمه آثار ادبی فارسی به زبان‌های دیگر گفت: من چندان از ترجمه آثار ادبی فارسی در کشورهای مختلف اطلاعی ندارم، اما این را می‌توانم بگویم که آثار فارسی چندان ترجمه نمی‌شود، چون مترجمی نداریم که این کار را انجام بدهد. ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر اصلا کار آسانی نیست و مترجمانی که توانایی آن را داشته باشند، بسیار بسیار کم هستند.

او سپس در پاسخ به پرسش مطرح‌شده درباره تلاش برای تربیت نیروی متخصص در زمینه ترجمه آثار از زبان فارسی به زبان‌های دیگر بیان کرد: چه کسی تلاش کند؟ اگر منظورتان ارشاد است که تمام تلاشش را می‌کند که این اتفاق نیفتد. ارشاد به دنبال این نیست و به این فضا علاقه‌ای ندارد. اگر هم طرحی هست، ایدئولوژیک است و می‌خواهند کتاب‌های خاصی را ترجمه کنند. اگر دولت بخواهد، کتاب بد یا خوب، ترجمه و عرضه می‌شود، اما من بیشتر منظورم بازار آزاد و رقابتی است؛ جایی که کتاب‌ها از طریق رقابت با هم نمود پیدا می‌کنند، نه اینکه از طریق کمک، جایگاه خودشان را باز کنند.

جستار

ال کامینو

پرواز عقابی سیاه بر جاده‌ای روشن

چطور یک ماشین شورلت می‌تواند استعاره‌ای از مسیری روشن باشد؟

کاظم کلانتری - «ال کامینو: فیلم بریکینگ بد» (۲۰۱۹)، بدون شک نتیجه وسواس و جسارت بیش از حد وینس گیلیان است تا با ادامه‌دادن داستان یکی از شخصیت‌های سریال موفقش، شبکه‌ای از ارتباطات محکم، جزئیات دقیق و ارجاعات لذت‌بخش بسازد؛ اینکه سریال برخلاف خیلی از سریال‌های این روزها پایانی رضایت‌بخش داشته برای سازنده سریال «بریکینگ بد» اصلا مهم نیست؛ او افزایش بار معنایی داستان و کامل کردن پرتره یکی از اصلی‌ترین شخصیت‌های سریال را انتخاب کرده است؛ شخصیتی که اصلا قرار نبوده حتی تا انتهای فصل اول سریال دوام بیاورد ولی حالا یک فیلم جداگانه برای خودش دارد. قاعدتا عنوان فیلمی که سازنده «بریکینگ بد» در سکوت خبری و با پنهان‌کاری‌های زیاد ساخته، باید هم محتوایی استعاری و کنایی داشته باشد؛ چندپهلو باشد و نماینده چند کارکرد مختلف. اجازه بدهید سراغ خود کلمه «ال کامینو» برویم و قبل از هرچیز این را یادآوری کنیم که فیلم برای کسانی ساخته شده که سریال را تا انتها دیده‌اند؛ پس حتی آن‌هایی که قسمت آخر سریال را ندیده‌اند باید قید دیدن فیلم و به‌ناچار خواندن ادامه این مطلب را بزنند.

۱ به یاد دارید «جسی پینکمن» (آرون پال) را اولین‌بار چه زمانی در سریال دیدیم؟ وقتی که «والتر وایت» (برایان کرانستون) او را روی پشت‌بامی درحال فرار از دست پلیس‌ها دید. آخرین چیزی که از وضعیت او به یاد می‌آوریم چیست؟ فریادهایش وقتی داشت با ماشین شورلت برند «ال کامینو» رو به راهی نامعلوم تخته‌گاز می‌رفت، دقیقا همان شبی که «والتر وایت» به انتهای زندگی‌اش رسید. او از ابتدا تا انتها به‌دنبال آرامشی بود که فکر می‌کرد با پول به‌دست می‌آورد و ناگزیر برای رسیدن به آن باید از گذشته و آنچه که او را درگیر کرده بود گریزان می‌شد؛ دو نقطه از سریال ما را از ماهیت شخصیت «جسی» آگاه‌تر می‌کند؛ یکی دیالوگ‌های «والتر وایت» بعد از اینکه به «جسی» پیشنهاد می‌دهد به دانشگاه برود: «تو خیلی خوش‌شانسی. تو مجبور نبودی تمام زندگی‌ات را صبر کنی تا یک کار خاص انجام بدهی.» و دیگری وقتی است که «جسی» روی تخت بیمارستان به همکارش می‌گوید: «من همیشه تنها بوده‌ام. نه چیزی دارم و نه کسی را.»

۲ اما واقعا چرا باید «جسی»، با اینکه پایانی متناسب با شخصیتش داشته، وینس گیلیان را بعد از گذشت هفت‌سال، به ساخت یک فیلم دوساعته از او ترغیب کند؟ شاید برای خیلی‌ها سرنوشت «جسی پینکمن» در پایان آن جاده تاریک مهم نباشد اما گویا برای گیلیان این موضوع مسئله‌ای اساسی بوده است: «من خیلی‌وقت‌ها با این سؤالات درگیر بودم: ”او چطور توانست قسر دربرود؟ و چه می‌شد اگر جسی فرار نمی‌کرد؟ چه می‌شد اگر او در آینده جای دیگری گیر می‌افتاد؟“ خوشبختانه آدم‌های باهوشی اطرافم هستند که به آن‌ها اعتماد دارم. هالی، نامزدم، مدام می‌گفت: ”تو نمی‌توانی جسی را همین‌طور آسیب‌دیده و مجروح رها کنی.“ خوشحالم که به حرفش گوش دادم و همین‌طور به حرف تهیه‌کننده و همکارم در «بهتره با ساول تماس بگیری». ایده آینده جسی کم‌کم با گذشت این سال‌ها به ذهنم نفوذ کرد.»* انگار هدف اصلی گیلیان دادن یک معنا و مسیر درست به فریادهای جسی در آن راه نامعلوم بوده است؛ فریادهایی که هم می‌توانست عصبی باشند و هم از سر خوشحالی، و چه‌چیزی بهتر و مناسب‌تر از «ال کامینو» برای ادامه‌دادن خط داستانی «جسی» در همان جاده و با همان ماشین؟ بی‌تردید معنای «ال کامینو» در زبان اسپانیایی می‌توانسته به لایه‌های درونی شخصیت درحال فرار و پریشان و بدون‌مقصد جسی و تصمیم گیلیان معنی تازه‌ای بدهد: «جاده». اگر بدانیم ابتدا قرار بوده این فیلم «۶۳» نام داشته باشد -به این معنی که این چنددقیقه‌ای که خواهیم دید به‌نوعی قسمت ۶۳ سریال یا مؤخره آن است- به پرورش ایده اولیه و تبدیل‌شدنش به یک فیلم مستقل در ذهن گیلیان پی خواهیم برد.

۳ «ال کامینو» عنوان بلیغی است که هم معانی تازه‌ای به شخصیت «جسی» می‌دهد و هم لزوم ادامه‌دادن راه او و اتفاقاتی را که بر سرش می‌آید روشن می‌کند: «توماس اشنوز، دوست قدیمی‌ام و همچنین تهیه‌کننده «بریکینگ بد» و «بهتره با ساول تماس بگیری» به من گفت: ”فکر می‌کنم نباید به این فیلم به‌عنوان قسمت شصت‌وسومین سریال نگاه کنی. باید این فکر را از ذهنت بیرون کنی. ما الان ۶۲ قسمت عالی از سریال داریم. آن‌ها به‌اندازه‌ای که می‌توانستیم کامل هستند. بیا فریب سرنوشت را نخوریم. نباید به دنیا بگوییم که ما چیزی را از قلم انداخته‌ایم. سریال داستان والتر وایت بود و این چیز دیگری است. این داستان جسی پینکمن است و لزوما هیچ ربطی به بریکینگ بد ندارد. بگذار به دنیا نگوییم این ارتباطی به آن سریال دارد.“ و من فکر کردم او واقعا درست می‌گوید. از همین جا شروع کردم به جای ”۶۳“ به ”ال کامینو“ فکر کنم.»* درحقیقت این عنوان به هویت مستقل فیلم از سریال کمک زیادی کرده تا بدون لودادن محتوای داستان ذهن طرفداران را به گمانه‌زنی بیاندازد و راحت‌تر یک عنوان فرعی را به دنبال خودش تحمل کند: «فیلم بریکینگ بد».

۴ فیلم با گفت‌وگوی «جسی» و «مایک ارمانتات» (جاناتان بنکس) آغاز می‌شود؛ یکی از همان فلش‌بک‌هایی که در طول فیلم هم زیاد از آن‌ها می‌بینیم و آن‌طور نیستند که فقط خاطره‌ای از سریال را زنده کنند بلکه کارکردی انسجام‌دهنده به کل ساختار فیلم دارند و مقدمات انگیزه‌های تازه «جسیِ» آسیب‌دیده برای رسیدن به آرامش و درواقع یک چیز «خاص» را فراهم می‌کنند؛ هدف او آن‌قدر برایش مهم هست که بعد از تمام آسیب‌های روحی و جسمی‌ای که دیده حالا جرئت کند دست به قتل هم بزند. تأکید گیلیان بر کلاه سیاهی که لاغرمردنی، یکی از رفقای «جسی»، به او می‌دهد، استحاله گذشته سیاه جسی به آینده‌ای روشن است؛ به آرم سفید روی کلاه دقت کنید؛ عقابی درحال پرواز که با «آلاسکا»، مقصد جسی، بسیار هماهنگ است. «جسی» برای به‌دست آوردن پولی که این‌بار به شکلی دیگر قرار است او را برای همیشه از سیاه‌وسفیدبودن نجات دهد، از زندان «تاد» فرار می‌کند و با کمک رابرت فورستر، که در روز انتشار فیلم از شبکه «نت‌فلیکس» فوت کرد، به سمت «آلاسکا» و سرنوشتش می‌رود. در پایان «جسی» تنها از تمام گذشته پرآشوب و پراسترسش رها شده، هرآنچه و هرآنکس را که به زندگی‌اش وابسته است پشت سر گذاشته تا این‌بار «ال کامینو» با چرخشی استعاری از ماشینی سیاه به جاده‌ای روشن برای آینده -احتمالا روشن- «جسی» تبدیل شود.

* نقل‌قول‌ها از گفت‌وگوی «نت‌فلیکس» با وینس گیلیان.

نگارستان

نمایشگاه آبرنگ «در جست‌وجو» در روند

نمایشگاه آبرنگ با عنوان «در جست‌وجو» زیرنظر محمد مدیرزاده، در نگارخانه روند درحال برگزاری است و تا جمعه اول آذر برپاست. علاقه‌مندان برای بازدید از این نمایشگاه می‌توانند هر روز از ساعت ۱۷ تا ۲۰ به نگارخانه روند واقع در بولوار ارشاد، ارشاد۶، خیابان هجرت، بین هجرت ۶ و ۸ مراجعه کنند

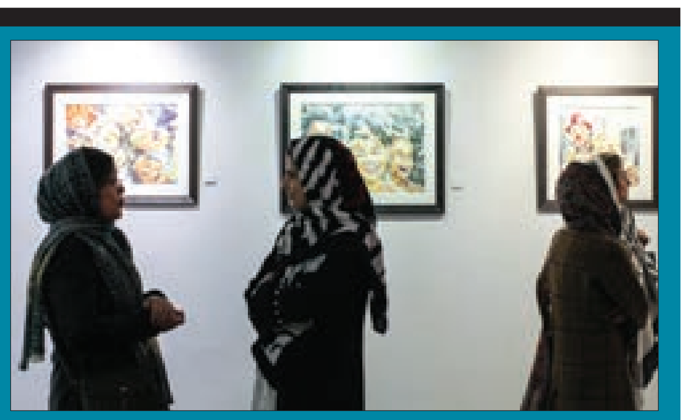

عکس: حسین شریعت | شهرآرا

زندگی با موسیقی

موسیقی پاپ امروزی پر از ایراد است

کیوان ساکت در دیدار با اهالی رسانه از ظرفیت‌های اصیل موسیقی ایرانی گفت

عکس: میلاد سمنگانی | شهرآرا

ضحی زردکانلوا کیوان ساکت، موسیقی‌دان شناخته‌شده مشهدی، که این روزها در زادگاهش به‌سر می‌برد، شنبه‌شب در جمع اهالی رسانه درباره ماهیت و اهمیت موسیقی ایرانی سخن گفت.

به نظر ساکت، واژه موسیقی سنتی به‌کلی نادرست است و محلی از اعراب ندارد: «موسیقی ما هیچ‌گاه در طول تاریخ سنتی نبوده است. موسیقی ما سنتی نیست. موسیقی ایرانی را باید با عبارت «موسیقی ملی ایران» تعریف کرد.»

به گفته این موسیقی‌دان، واژه‌ها موجب انتقال مفاهیم ذهنی هستند و ازطریق استفاده نادرست یا درست از آن‌ها می‌شود جامعه و افکار عمومی را شکل داد. بر این اساس، باید از شناور کردن واژه‌های درست آگاه باشیم.

● تفاوت موسیقی هنری و بازاری

ساکت همچنین درباره تغییر موسیقی ایرانی از گذشته تا امروز گفت: همان‌طور که لهجه‌ها تغییر کرده‌اند، فواصل موسیقی هم تغییر کرده است.

او در پاسخ به سوال شهرآرا درباره اینکه چه آینده‌ای را برای موسیقی ملی ایران متصور است و آیا قالب امروزی موسیقی حفظ خواهد شد یا خیر، گفت: فواصل موسیقی امروز ثابت است و دیگر تغییر نمی‌کند؛ مانند واژه‌ها که ثابت شده‌اند اما آنچه تغییر می‌کند، محتوا و اندیشه است؛ یعنی شما می‌توانید محتوای موسیقی را به گونه‌ای منتقل کنید که کیفیت هنری آن کم یا زیاد باشد.

ساکت درباره تفاوت موسیقی هنری و بازاری و اینکه چه عنصری یک موسیقی را نزد اهل فن بازاری می‌کند و چه عاملی موسیقی را به اوج می‌رساند، توضیح داد: احساسی که موسیقی عالی در شنونده تربیت‌شده و آشنا با مفاهیم عالی موسیقی برمی‌انگیزد، نشانگر کیفیت موسیقی است و احساسی که موسیقی ضعیف یا بازاری در شنونده ایجاد می‌کند، نشانگر اعتبار آن موسیقی است.

● صداوسیما می‌تواند سلیقه موسیقایی جامعه را ارتقا دهد

به نظر این هنرمند، صداوسیما مسئول شکل گرفتن فرهنگ و موسیقی ایران است: «صداوسیما به‌جای جذب مخاطب می‌تواند مخاطب را آموزش دهد. صداوسیما می‌تواند سلیقه عمومی جامعه را با پخش آثار خوب ارتقا دهد و مردم را به خوب شنیدن عادت دهد. در این حالت، مردم فرق موسیقی خوب و بد را ازهم خواهند شناخت.»

به گفته ساکت، سلیقه مخاطب شکل‌دادنی و تغییریافتنی است و این وظیفه متولیان و مسئولان است که از هنرمندانی که فرهنگ و موسیقی را با چنگ و دندان نگه داشته‌اند، حمایت کنند: «وظیفه مسئولان فرهنگی جلوگیری کردن از کنسرت نیست، بلکه ترویج موسیقی خوب و اصیل است.»

● نوآوری در موسیقی مهم نیست، بار هنری مهم است

این آهنگ‌ساز در تکمیل سخنان خود بیان کرد که مخالف هیچ گونه‌ای از موسیقی و هنر خوب نیست اما به باور او ۹۹درصد موسیقی‌های پاپی که امروز رایج است، نمره قبولی نمی‌گیرند: «موسیقی‌های پاپ امروزی پر از ایراد است. آن‌ها ایراد تلفیق موسیقی و مفهوم شعری دارند. اگر شعری غمناک است، نمی‌تواند موسیقی نشاط‌انگیز داشته باشد و بالعکس.»

به گفته او، نوآوری در موسیقی مهم نیست، آنچه در موسیقی اهمیت دارد، بار هنری است. موسیقی خوب موسیقی‌ای است که بهترین احساسات آدمی را برانگیزد و بیانگر شادی‌ها، آلام، دردها و نیازهای زندگی مردم باشد. موسیقی خوب در حافظه تاریخی و اجتماعی مردم ماندگار می‌شود و در خدمت هیچ چیزی جز کمالات انسانی نیست: «موسیقی همیشه در همه عرصه‌ها در معرض کژاندیشی و کژسلیقگی و انتخابات نادرست بوده است؛ به همین خاطر برخی موسیقی‌ها ماندگاری ندارند.»

به باور ساکت، هنرمندان راستین کار خود را انجام می‌دهند و در حافظه تاریخی و اجتماعی مردم جاودانه می‌شوند. کسان دیگری هم هستند که غلو می‌کنند که همیشه بوده‌اند اما ماندگار نخواهند بود: «امیدوارم روزی موسیقی ایران به ساحل امنی برسد و به هدفش که ارتقای کمالات انسان شرقی است، دست یابد. به قول شاملو، من آن روز را انتظار می‌کشم، حتی اگر نباشم.»

زندگی با سینما

ژرژ هاشم‌زاده، کارگردان فیلم «در سکوت» در سینماهویزه مشهد مطرح کرد

فیلم‌سازی در ایران کار سختی است

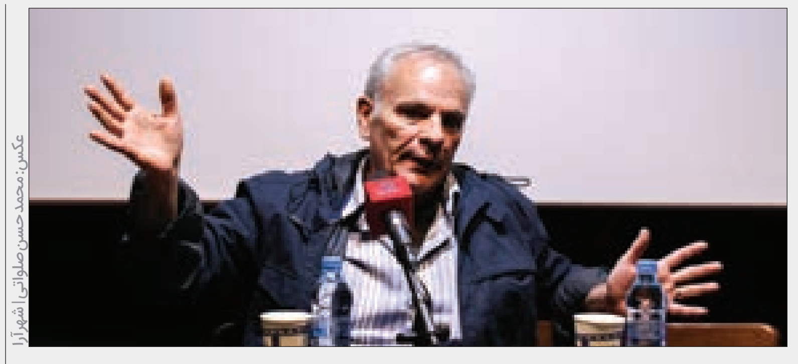
عکس: محمد حسن صلواتی | شهرآرا

شکیبا افخمی‌راد| نشست نقد و بررسی فیلم‌های هنروتجربه این هفته پردیس سینمایی هویزه به فیلم «در سکوت»، اولین ساخته بلند سینمایی ژرژ هاشم‌زاده، و با بازی بازیگرانی چون فاطمه معتمدآریا، سعید پورصمیمی، ویشکا آسایش و احترام برومند اختصاص داشت؛ فیلمی که داستانش از فیلم‌های اجتماعی سینمای بدنه، چندان جدا نیست اما در گروه هنروتجربه روی پرده رفته است. «در سکوت» قصه زنی چهل‌وهفت‌ساله به نام سودابه را روایت می‌کند که بعد از ۲۲سال دوری از وطن به ایران بازمی‌گردد. او دخترش را بعد از فوت همسرش در ایران رها کرده و حالا برگشته است تا او را ببیند.

● روند پیچیده فیلم‌سازی

ژرژ هاشم‌زاده بعد از سال‌ها کار کردن در سینما به‌عنوان دستیار کارگردان و برنامه‌ریز و همچنین ساخت چندین فیلم کوتاه، اولین فیلم بلندش را ساخته است؛ فیلم‌نامه‌ای که به گفته او با همکاری مهدی شیرزاد نوشته شده و نگارش آن بیش از یک‌سال‌ونیم طول کشیده است.

این کارگردان با اشاره به روند پنج‌ساله ساخت فیلم «در سکوت»، درباره روند فیلم‌سازی در ایران توضیح می‌دهد: فیلم‌سازی در ایران کار خیلی سختی است. یک کارگردان مراحل پیچیده‌ای از پیدا کردن سرمایه‌گذار تا گرفتن مجوز را باید طی کند؛ به همین علت روند ساخت یک فیلم در ایران حتی تا ۱۰سال طول می‌کشد. در این بین ما خوش‌شانس بودیم که سعید ملکان تهیه‌کنندگی کار را قبول کرد و فیلم ما درمجموع در پنج سال ساخته شد.

به گفته این کارگردان، زمانی که ملکان تهیه‌کنندگی فیلم را پذیرفت، ساخت «در سکوت» شتاب گرفت و فیلم در سه یا چهار ماه ساخته شد.

● نبود مخاطب خوب

هاشم‌زاده در بخش دیگری از صحبت‌هایش ضمن ابراز رضایت از اکران این فیلم اجتماعی در گروه هنروتجربه می‌گوید: هر کارگردانی علاقه‌مند است که فیلمش، مخاطب بیشتری داشته باشد اما درواقع زمانی که فیلم من بعد از سه سال در گروه هنروتجربه اکران شد و من با تماشاگران این گروه به تماشای فیلمم نشستم، خوشحال شدم که «در سکوت»، در این گروه روی پرده رفته است و مردم دست‌کم تا آخر تیتراژ می‌نشینند و فیلم را تماشا می‌کنند.

● پرداختن به ریشه مسائل اجتماعی

هاشم‌زاده درباره چگونگی شکل‌گیری ایده فیلم توضیح می‌دهد: من در روزنامه یک خبر دوخطی درباره تجاوز به یک خانم خواندم و سعی کردم به‌سراغ عواقب این اتفاق بروم.

به‌گفته این کارگردان، او در فیلم‌سازی سعی می‌کند به‌دور از شکل نمایشیِ پرداختن به مسائل اجتماعی، جزئیات و ریشه‌هایِ یک ماجرا را بدون گذشتن از خط‌قرمزها به تصویر بکشد. هاشم‌زاده اعلام کرد که در فیلم بعدی‌اش به موضوع بزهکاری نوجوانان خواهد پرداخت.

این کارگردان در بخش دیگری از صحبت‌هایش با اشاره به ضعف‌های فیلمش می‌گوید: اگر الان می‌خواستم بار دیگر فیلم «در سکوت» را بسازم، به‌گونه‌ای دیگر آن را کارگردانی می‌کردم اما کلیت فیلم قطعا با آنچه اکران شده است، تفاوت نمی‌کرد.

تماشاخانه

«صنعان» در عشق‌آباد

نمایشی از مشهد به‌کارگردانی علی‌اکبر خداشناس در ترکمنستان به روی صحنه می‌رود

عکس: مهر

هنری| هنرمندان تئاتر مشهدی با نمایش «صنعان» برای حضور در سومین جشنواره بین‌المللی تئاتر عشق‌آباد به ترکمنستان می‌روند. اعضای این گروه دوازده‌نفره به سرپرستی هنرمند مشهدی، علی‌اکبر خداشناس، با حمایت رایزن فرهنگی جمهوری‌اسلامی ایران در ترکمنستان به این کشور عزیمت خواهند کرد.

نمایشنامه این نمایش را که اقتباسی آزاد از «منطق‌الطیر» عطار نیشابوری است، خداشناس نوشته و خود او هم کارگردانی کرده است که قصه آن به زندگی شیخ صنعان ارتباط دارد. به‌گفته خداشناس، این قصه متعلق به زمان و دوره‌ای نیست و چون به فطرت انسان اشاره می‌کند، در همه اعصار کاربرد دارد. در این اثر که بدل شدن عشقی زمینی به عشق آسمانی نمایش داده می‌شود، از شیوه‌های اجرایی نو درکنار ترکیب موسیقی اصیل ایرانی بهره گرفته شده است.

علی‌اکبر خداشناس بیش از ۳۰سال تجربه کار در اجراهای داخلی و خارجی من‌جمله قزاقستان و گرجستان را در کارنامه دارد. او گروه تئاتر قاصدک را در سال ۱۳۷۱ پایه‌گذاری کرد که طی سال‌ها تعداد زیادی نمایش را برای صحنه، رادیو و تلوزیون تهیه و تولید کرده است.

این کارگردان مشهدی امسال نمایش‌های «توکا» را براساس داستانی از نیما یوشیج و نمایش «ازدواج مبارک» را با محوریت احیای نمایش‌های اصیل ایرانی و تخت‌حوضی، با حضور جواد انصافی و چند تن از بازیگران پیش‌کسوت مشهدی، در مشهد به روی صحنه برده است.

صاحب خبر

آغاز اجراهای جشنواره تئاتر استانی از امروز

نگار راد| بیست‌ونهمین دوره جشنواره تئاتر خراسان رضوی از امروز با روی صحنه رفتن پنج نمایش آغاز به کار می‌کند. براساس جدول اجرایی جشنواره تئاتر استان، امروز ۲۷آبان، نمایش «شاه‌شکار»، برگزیده جشنواره تئاتر میثاق به کارگردانی احمد ابری که به‌عنوان نمایش مهمان در جشنواره امسال حضور دارد، در ساعات ۱۰ و ۱۲ در تماشاخانه خورشید روی صحنه می‌رود.

دیگر نمایشی که در روز اول جشنواره روی صحنه خواهد رفت، «نسخه پشتیبان» به نویسندگی و کارگردانی علی ایزدپناه است. این نمایش ساعت ۱۲ در تماشاخانه اشراق اجرا خواهد شد. تماشاخانه هنرهای زیبا واقع در تقاطع حجاب و ادیب، نیز در ساعت ۱۷ میزبان نمایش «دور سه فرمون روی ماری» به کارگردانی و نویسندگی رضا بیقشی خواهد بود.

در ساعات ۱۷ و ۱۹ امروز نمایش «ناحملط» به کارگردانی و نویسندگی مسعود صفری در تماشاخانه بهار روی صحنه خواهد رفت. آخرین نمایش امروز هم «آوات» به کارگردانی و نویسندگی رسول محمدنیا خواهد بود. این نمایش ساعت ۲۱ در سالن اصلی تئاتر شهر اجرا خواهد شد.

کتابخوان

مقالاتی از گذشته برای امروز

هنری| به‌تازگی نشر مرکز، کتابی را منتشر کرده که در آن مجموعه‌ای از نوشته‌های روبرت صافاریان که در ۲۰سال گذشته در مجلات تخصصی سینمایی نشر داده، گردآوری شده است. به‌گفته صافاریان، قدیمی‌ترین نوشته‌ای که در کتاب «تصویر، سینما، اجتماع» آمده، «بازیگری و نقد» بوده که دی‌ماه۱۳۷۸ در دوهفته‌نامه «گزارش فیلم» به چاپ رسیده است. اگر به‌دنبال یک کتاب نقد فیلم و آشنایی با این حوزه هستید، کتاب صافاریان، کتاب دقیقی نیست؛ چراکه خو او در گفت‌وگو با ایبنا گفته است: مطالب این کتاب درباره یک پرسش نظری است؛ پرسشی مثل این که نسبت نقد فیلم و بازیگری چیست یا زنان در فیلم‌های ایرانی چگونه به تصویر کشیده شده‌اند. او همچنین علت انتشار دوباره این مقالات را موضوعیت داشتن مسائل مطرح‌شده در آن‌ها بیان کرده است: «پرسش یا موضوعی که در این مقالات مطرح شده است، هنوز موضوعیت دارد و دست‌کم در تعدادی از این مقالات، دیدگاه‌هایی نسبتا نو مطرح شده است.» به نظر صافاریان مهم‌ترین ویژگی «تصویر، سینما، اجتماع»، به بحث گذاشتن این‌گونه پرسش‌ها درباره ماهیت سینما و ارتباط آن با مسائل اجتماعی است.